

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Εισαγωγή στη γλωσσική πολιτική

Διάλεξη 6β: Η γλώσσα της θρησκείας

Ελένη Καραντζόλα

Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

38

- Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ Ο ΛΟΥΘΗΡΟΣ
- ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙ(Α)ΚΑ

«Η χρήση της γλώσσας σε σχέση με το τυπικό, την ιεροτελεστία μιας συγκεκριμένης θρησκείας» .

NCIO ET SPE ERIT

FORTITVDO VESTRA

1. Η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση και ο Λούθηρος

«Μη ζητάς στα λατινικά πως θα γράψεις καλά γερμανικά. Ρώτα τη μάνα σου στο σπίτι, τα παιδιά στους δρόμους, τους ανθρώπους του λαού στην αγορά. Κοίταζε τους στο στόμα πως μιλάνε και έτσι γράφε».

ΛΟΥΘΗΡΟΣ

Η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση

Η **Θρησκευτική Μεταρρύθμιση** ήταν η οργανωμένη κίνηση, στις αρχές του 16ου αι, για την εξυγίανση και την αναμόρφωση του εκκλησιαστικού βίου και των θεσμών της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας .

Οι παράγοντες που ευνόησαν την εκδήλωση των αντιδράσεων ήταν:

- η διάδοση των ιδεών της Αναγέννησης,
- η εφεύρεση της τυπογραφίας, και
- οι κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της εποχής.

Οι **βασικές αιτίες** της Μεταρρύθμισης:

- Το χάσμα ανάμεσα στο λόγο του Ευαγγελίου και στην τακτική της ηγεσίας της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας,
- η κοσμική εξουσία που ασκούσαν ο ανώτερος κλήρος και οι πολυτελής ζωή των εκκλησιαστικών ηγετών,
- οι βαριές οικονομικές εισφορές που επέβαλαν οι Πάπες,
- η πατροπαράδοτη αντίθεση μεταξύ πολιτικής εξουσίας και κλήρου που υπήρχε στις γερμανικές χώρες,
- η δυσαρέσκεια του πληθυσμού.

Αφορμή ήταν τα συγχωροχάρτια και ο τρόπος με τον οποίον τα διέθετε ο Πάπας, ώστε να μαζέψει χρήματα.

Πρωτεργάτης της Μεταρρύθμισης υπήρξε ο **Μαρτίνος Λούθηρος**, μοναχός, καθηγητής Θεολογίας, που καταγόταν από πλούσια αστική οικογένεια, ο οποίος εξοργίστηκε με τα συγχωροχάρτια και το **1517** θυροκόλλησε στο ναό της Βιττεμβέργης τις αντιπαπικές «θέσεις» του, όπου υποστήριζε ότι:

1. ο Πάπας δεν έχει το δικαίωμα να παρέχει συγχωροχάρτια,
2. η θεία χάρη δεν εξαγοράζεται,
3. η σωτηρία της ψυχής αποκτάται με πίστη και μετάνοια,
4. η μόνη αυθεντία είναι η Αγία γραφή και όχι ο Πάπας,
5. η λατρεία πρέπει να γίνεται στη γλώσσα που μιλιέται σε κάθε τόπο και όχι στα λατινικά.

(συνέχεια)

42

Οι απόψεις αυτές του Λούθηρου θεωρήθηκαν αιρετικές από τον Πάπα. Ο αυτοκράτορας Κάρολος Ε΄, πιστός Καθολικός, κάλεσε τον Λούθηρο να απολογηθεί.

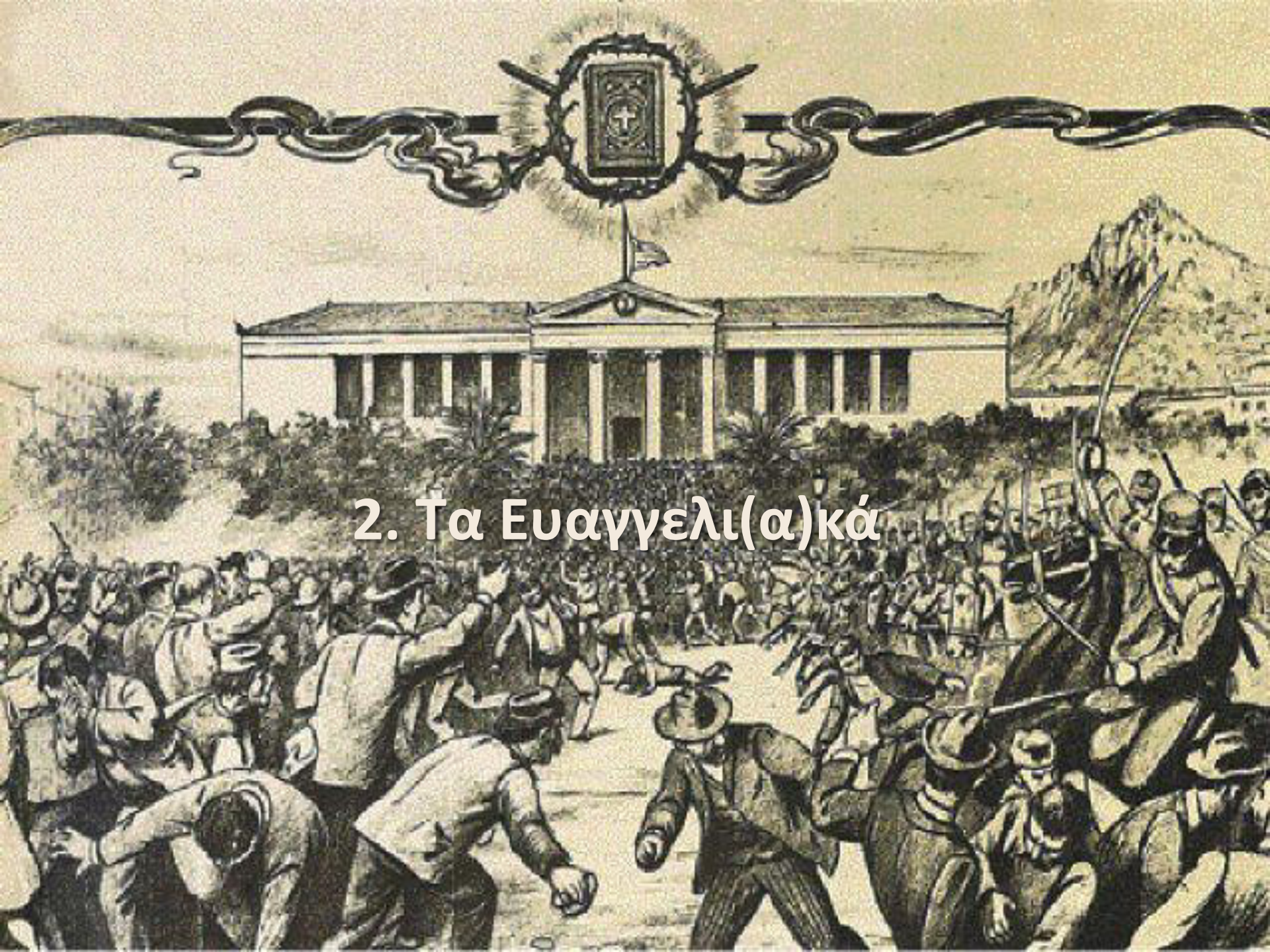
Οι θέσεις του, όμως, είχαν ήδη βρει πολλούς υποστηρικτές ανάμεσα στους οποίους και άνθρωποι που κατείχαν πολιτικά αξιώματα και βοήθησαν τον Λούθηρο να διαφύγει.

Το 1521 ο Λούθηρος επέστρεψε στην πόλη του, χωρίς όμως να αποκαλύψει την πραγματική του ταυτότητα.

Κατά την «μυστική» αυτή παραμονή του αφιερώθηκε στη μετάφραση της Καινής Διαθήκης από τα αρχαία Ελληνικά στα Γερμανικά. Η μετάφραση εκδόθηκε το **1522** και έγινε εξαιρετικά δημοφιλής. Αργότερα μετέφρασε στα γερμανικά και την Παλαιά Διαθήκη και τελικά το **1534** κυκλοφόρησε ολόκληρη η Βίβλος στη γερμανική γλώσσα.

Μέσα στον 16ο αιώνα η μεταρρύθμιση είχε απλωθεί στο μεγαλύτερο μέρος της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης. Επικράτησε και σε άλλες χώρες όπως την **Ελβετία**, την **Αγγλία**, τη **Σκωτία**, την **Ολλανδία**, τη **Σουηδία** και αλλού.

2. Τα Ευαγγελι(α)κά

Η μετάφραση του Ευαγγελίου στη δημοτική

44

Ένα χρόνο μετά την οδυνηρή ήττα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, η Ελλάδα πορεύεται ακροβατώντας ανάμεσα σε δύο γλώσσες, την καθομιλουμένη και την καθαρεύουσα.

Ο εκδημοκρατισμός του εκπαιδευτικού συστήματος κρίνεται αναγκαίος και η αρχή επιχειρείται με τη μετάφραση του Ευαγγελίου στη Δημοτική.

Η πρώτη απόπειρα γίνεται το **1898**, όταν η βασίλισσα Όλγα δίνει τη σχετική εντολή, προκαλώντας τη οργή των αρχαϊστών.

Μερικά χρόνια αργότερα, στις 9 Σεπτεμβρίου **1901**, η εφημερίδα *Ακρόπολις* αρχίζει να δημοσιεύει σε συνέχειες το Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο σε μετάφραση του Αλέξανδρου Πάλλη, υπό τον τίτλο «*Το έργον της Βασιλίσης η Ακρόπολις το συνεχίζει*».

Η αντίδραση των καθηγητών και φοιτητών της Θεολογικής Σχολής είναι άμεση, ενώ στα πρωτοσέλιδα διαφόρων εφημερίδων οι δημοτικιστές εμφανίζονται ως άθεοι, προδότες και Σλαύοι, λόγω της καταγωγής της βασίλισσας.

Στις 17 Οκτωβρίου η Ιερά Σύνοδος καταδικάζει κάθε μετάφραση ως «βέβηλον» και λόγω των ραγδαίων εξελίξεων στις 20 Οκτωβρίου η «Ακρόπολις» διακόπτει τη δημοσίευση της μετάφρασης.

(συνέχεια)

46

Εμπρηστικά δημοσιεύματα, διαδηλώσεις και επιθέσεις κατά της εφημερίδας είναι ενδεικτικά του κλίματος φανατισμού που επικρατεί της επόμενες ημέρες.

Στις 8 Νοεμβρίου διοργανώνεται μεγάλο συλλαλητήριο στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου, με αίτημα τον αφορισμό των μεταφραστών. Κατά τις συγκρούσεις με την αστυνομία που ακολουθούν, **νεκροί πέφτουν τρεις φοιτητές και πέντε πολίτες, ενώ άλλοι 70 τραυματίζονται.**

Για λίγες ακόμη ημέρες, οι φοιτητές θα παραμείνουν οχυρωμένοι στο πανεπιστήμιο, ενώ υπό το βάρος των εξελίξεων παραιτείται η κυβέρνηση Θεοτόκη.

